

Revisionsrapport

*Samverkan kring barn som
far illa eller riskerar fara
illa*

Peter Aschberg

Augusti 2017

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattande bedömning	2
2.	Inledning.....	4
2.1.	Bakgrund	4
2.2.	Syfte, revisionsfråga	4
2.3.	Avgränsning och metod.....	5
3.	Iakttagelser och bedömningar.....	6
3.1.	Finns det en tydlig politisk styrning och uppföljning?.....	6
3.1.1.	Iakttagelser.....	6
3.1.2.	Bedömning	8
3.2.	Finns det ändamålsenliga riktlinjer och strukturer för samverkan?	9
3.2.1.	Bedömning	10
3.3.	Finns det en utvecklad samsyn som grund för samverkan?	10
3.3.1.	Bedömning	11
3.4.	Finns det tillförlitliga former för uppföljning av samverkan?	11
3.4.1.	Iakttagelser.....	11
3.4.2.	Bedömning	12

1. Sammanfattande bedömning

De förtroendevalda revisorerna i Melleruds kommun har utifrån sin riskanalys valt att granska hur socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden arbetar med samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa. PwC har därför fått i uppdrag att undersöka om nämnderna säkerställer att samverkan mellan nämnderna kring barn som far illa eller riskerar fara illa, sker på ett ändamålsenligt sätt. Den ledande revisionsfrågan i granskningen är:

Har socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa?

I granskningen kan vi konstatera att kommunfullmäktige bland annat beslutat om mål att alla barn ska erbjudas en god start i livet. Det är dock bara kultur- och utbildningsnämnden av nämnderna som antagit egna mål inom området. Vi ser heller inte tydligt i någon av nämndernas styrdokument, att kommunfullmäktiges mål kring barnens uppväxt, ska utgöra en grund för samverkan mellan nämnderna. Detta bedömer vi är en brist. Samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa, sker i mycket begränsad utsträckning. Detta bedömer vi som helhet beror på att socialnämnden de senaste åren har haft svårt att rekrytera personal till sin verksamhet, vilket i sin tur påverkat möjligheten att bibehålla och bygga upp nya samverkansforum och relationer negativt. Då det förutom för Västbus, i stort saknas riktlinjer och rutiner för samverkan som berör nämnderna inom området, har samverkan också varit mer sårbar vid personalbortfall.

Vår sammanfattade bedömning och vårt övergripande svar på revisionsfrågan är att socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Vårt svar på revisionsfrågan konkretiseras i de kontrollmål som berörs i granskningen och som i sammanfattad form presenteras nedan.

Kontrollmål 1, *Finns det en tydlig politisk styrning och uppföljning.* Kontrollmålet är delvis uppfyllt. Vi kan konstatera att kommunfullmäktige både i budgeten och den folkhälsopolitiska policyn antagit mål som tydligt berör barn och deras uppväxtvillkor. Endast kultur- och utbildningsnämnden har brutit ned kommunfullmäktiges mål inom området och formulerat egna. Dessa berör dock inte samverkan. Styrningen avseende barns uppväxtvillkor, som grund till samverkan, når därför inte hela vägen ned till verksamhetsnivå inom kommunen och behöver utvecklas. Uppföljning av de mål som finns bedömer vi inom kultur- och utbildningsnämnden sker i enlighet med gällande direktiv. Socialnämnden har inte följt upp statistiken avseende orosanmälningar.

Kontrollmål 2, *Finns det ändamålsenliga riktlinjer och strukturer för samverkan?* Kontrollmålet är till liten del uppfyllt. Granskningen visar att Västbus riktlinjer skapar förutsättningar för ändamålsenlig samverkan kring barn- och ungdomar. Gemensamma riktlinjer för den direkta samverkan mellan kultur- och utbildningsnämnden och social-

nämnden saknas dock. Viss samverkan mellan nämnderna och andra parter bedömer vi sker i några forum. Dock bedömer vi att socialförvaltningens utmaningar på personalsidan resulterat i att den direkta samverkan mellan kultur- och utbildningsförvaltningens verksamheter och individ- och familjeomsorgen i dag är mycket svag. Ambitionen om att utveckla samverkan bedömer vi dock är hög från båda förvaltningarna. Nämnderna behöver säkerställa att det finns dokumenterade rutiner kring hanteringen av orosanmälningar.

Kontrollmål 3, Finns det en utvecklad samsyn som grund för samverkan? Kontrollmålet är inte uppfyllt. Då det saknas styrdokument som reglerar samverkan direkt mellan kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden och samverkan skett i mycket liten utsträckning, finns det heller ingen utvecklad samsyn mellan nämnderna inom området.

Kontrollmål 4, Finns det tillförlitliga former för uppföljning av samverkan? Kontrollmålet är inte uppfyllt. I granskningen har vi konstaterat att samverkan mellan nämnderna kring barn som far illa eller riskerar fara illa sker i mycket begränsad utsträckning, vilket innebär att den inte heller går att följa upp. Västbus med sina etablerade former för samverkan och uppföljning, har inte heller varit etablerat på lokal nivå, vilket resulterar i att uppföljning inte kan ske på det sätt som avses.

Utifrån ovanstående bedömningar lämnar vi följande rekommendationer:

- Socialnämnden bör anta mål som bidrar till att kommunfullmäktiges mål kopplat till barns uppväxtvillkor uppnås.
- Kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden bör utifrån lagstiftning och kommunfullmäktiges mål utveckla en plan och ändamålsenliga forum för samverkan kring barn och ungdomar.
- För att stärka förutsättningarna för en ändamålsenlig samverkan, samsyn och minska personberoendet, bör nämnderna tillsammans utveckla riktlinjer för samverkan mellan nämnderna kring barn och unga, där orosanmälningar är ett viktigt område. Kultur- och utbildningsnämnden har tagit fram visst stöd för orosanmälningar. Detta bedömer vi kan utvecklas så att roller, ansvar, ärendegång m.m. framgår tydligt i en rutin inom området. Detsamma gäller socialnämnden som helt saknar en dokumenterad rutinbeskrivning inom området. Då ärendeprocessen inom området berör båda nämnderna, bör arbetet även här ske i samverkan för att underlätta tydlighet och samsyn.
- För att berika sitt systematiska kvalitetsarbete bör socialnämnden regelbundet följa upp statistik avseende ansökningar och orosanmälningar kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.
- Kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden måste från kommunens sida verka för att det skapas en lokal nivå inom ramen för Västbus/Vårdsamverkan.
- I samband med att nämnderna utvecklar sin samverkan bör nämnderna tillse att formerna och innehållet i samverkan regelbundet följs upp, som grund till vidare utveckling inom ramen för nämndernas systematiska kvalitetsarbete.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Myndigheter har en allmän lagstadgad skyldighet att samverka enligt förvaltningslagen. När det gäller barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa har myndigheter även en särskild skyldighet att samverka. Detta regleras bl.a. i skollag och socialtjänstlag. Många nationella rapporter och utredningar visar på ett stort behov av en utvecklad samverkan. Utredningen om utsatta barn i skolan (U 2009:05), som konstaterar att bättre samverkan behövs på alla nivåer. Barnskydds-utredningen (S 2007:14) betonar samhällets gemensamma ansvar för barn som befinner sig i svåra situationer och som behöver olika stödinsatser. Kraften av samverkan (Skolverket 2009) samt Strategi för samverkan (Myndigheten för skolutveckling, Socialstyrelsen samt Rikspolisstyrelsen 2007) ger goda råd och exempel inför kommunernas förbättringsarbete.

Inspektionen för vård och omsorg anger i sin rapport; ”Tar socialtjänsten sitt ansvar för barn och unga?” (2014), att det i anmärkningsvärt stor utsträckning finns allvarliga brister i nämndernas hantering av anmälningar och genomförande av utredningar. Ökad samverkan lyfts som ett förbättringsområde.

Utebliven eller bristande samverkan försvårar upptäckt och förhindrar tidiga och adekvata insatser samt kan innebära att resursutnyttjandet inte optimeras.

De förtroendevalda revisorerna har utifrån denna bakgrund och sin riskanalys beslutat att genomföra en granskning av hur socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden arbetar med samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa.

2.2. Syfte, revisionsfråga

Syftet med granskningen är att undersöka om socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden har säkerställt goda förutsättningar för en ändamålsenlig verksamhet avseende arbetet med barn som far illa eller riskerar fara illa.

- Har socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa?

Revisionskriterier

Kommunallag (1991:900), Förvaltningslag (1986:23), Skollag (2010:800), Socialtjänstlag 2001:453, Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:6).

Kontrollmål

1. Finns det en tydlig politisk styrning och uppföljning?
2. Finns det ändamålsenliga riktlinjer och strukturer för samverkan?
3. Finns det en utvecklad samsyn som grund för samverkan?
4. Finns det tillförlitliga former för uppföljning av samverkan?

2.3. Avgränsning och metod

Projektet avgränsas till socialnämndens - och kultur- och utbildningsnämnden samverkansarbete avseende barn som far illa eller riskerar fara illa.

I granskningen kontrolleras olika styrdokument, eventuella samverkansavtal, riktlinjer och rutiner för ansvarsfördelning, roller och åtgärder.

Intervjuer genomförs med berörda tjänstemän; (förvaltningschef och enhetschef individ- och familjeomsorg inom socialförvaltningen) samt (förvaltningschef, rektorer från förskola och grundskola samt representanter från elevhälsa från kultur- och utbildningsförvaltningen). De intervjuade har haft möjlighet att sakgranska ett utkast av rapporten.

3. Iakttagelser och bedömningar

3.1. Finns det en tydlig politisk styrning och uppföljning?

3.1.1. Iakttagelser

3.1.1.1. Nationell nivå

Enligt förvaltningslagen har myndigheter en allmän lagstadgad skyldighet att samverka. I frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa har vissa myndigheter en särskild skyldighet att samverka. Detta gäller polis, barnomsorg, skola, socialtjänst samt hälso- och sjukvård. Skyldigheten att samverka är sedan år 2003 inskriven i skollagen tillsammans med en hänvisning till den så kallade anmälningsskyldigheten enligt socialtjänstlagen. Socialtjänstlagen kompletterades år 2003, med innebörden att samverkan även ska ske i övergripande frågor och att socialnämnden aktivt ska verka för att sådan samverkan kommer till stånd. Bakgrunden till den förstärkta lagstiftningen utgörs av propositionen Stärkt skydd för barn i utsatta situationer (2002/03:53), i vilken det konstaterades att barn fortsatte att falla mellan stolarna, trots god samverkan under årens lopp.

Med anledning av ny lagstiftning år 2003 gav regeringen i uppdrag till Socialstyrelsen att tillsammans med Myndigheten för skolutveckling och Rikspolisstyrelsen att utforma en övergripande strategi för samverkan: Strategi för samverkan – kring barn som far illa eller riskerar att fara illa (2007). I denna strategi anges att styrningen kanske är det mest centrala: ”att den politiska och administrativa ledningen inom de berörda organisationerna aktivt tar ställning för samverkan”. Regeringsuppdraget överfördes år 2008 från Myndigheten för skolutveckling till Skolverket, som år 2009 gav ut en antologi: Kraften av samverkan.

De senaste åren har socialstyrelsen gett ut flera föreskrifter som kunskapsgrund och som tydligare direktivvägledning kring hur det lagstadgade arbetet med barn som far illa eller riskerar fara illa bör genomföras. Exempel är:

- Barn som far illa eller riskerar fara illa, 2013.
- Samverka för barns bästa – en vägledning om barns behov av insatser från flera aktörer, 2013.
- Barn och unga - Utredda, planera och följa upp öppenvårdsinsatser enligt socialtjänstlagen, 2014.
- Publikationer till verksamhetssystemet (BBIC) Barns behov i centrum 2011 – 2013. BBIC syftar till att stärka barnperspektivet och delaktigheten för barn, unga och deras familjer. Systemet ska också skapa enhetlighet över landet samt förbättra och bibehålla kvaliteten i den sociala barn- och ungdomsvården.

3.1.1.2. Regional- och delregionalnivå

Västbus är en förkortning av barn- och ungasamverkan i Västra Götaland och är en överenskommelse om samverkan mellan hälso- och sjukvården och kommunerna i Västra Götalandsregionen. Överenskommelsen innehåller både grundläggande värderingar, riktlin-

jer och åtagande kring bland annat; samverkan- och informationsskyldighet, Organisering, avvikelserapportering och uppföljning av riktlinjerna både *regionalt*, *delregionalt* och *lokalt*. Målgruppen är barn och unga upp till 20 år med sammansatt psykisk, psykiatrisk och social problematik som behöver tvärprofessionell kompetens från olika verksamheter.¹

Under hösten år 2016 har ett lokalt samverkansarbete tagit form i Fyrbodals 14 kommuner samt Lilla Edet. Lokala närsjukvårdsgrupper har skapats för att samverkan kring dels Barn och unga, dels Vuxna. Syftet är att genom ökad samverkan förbättra och utveckla närsjukvården i området för att härigenom skapa ökad trygghet, tillgänglighet och kontinuitet för brukaren/patienten samt resurshushållning med bibehållen och förbättrad vårdkvalitet. *Barn och unga* är ett av de teman som omfattas av arbetet. Samverkan inom Västbus ska enligt uppgift fortsätta inom ramen för Vårdsamverkans organisation.

3.1.1.3. Kommunövergripande nivå

I kommunens budget för år 2017 framgår att ett av inriktningsmålen som är kopplat till kommunens vision är att *"prioritera barnfamiljer och ungdomar"*. Till inriktningsmålen har Kommunfullmäktige kopplat mål (KF-mål) som är lite mer konkreta än inriktningsmålen och som gäller för innevarande mandatperiod och första året i nästkommande. KF-mål kopplat till inriktningsmålet ovan är:

- Alla barn ska erbjudas en god start i livet
- Alla elever ska erbjudas en utbildning med en hög och likvärdig kvalitet

Den *"folkhälsopolitiska policyn"* ska vara vägledande för utvecklingen av kommunens folkhälsoarbete. Policyn beskriver utmaningar som är centrala för en positiv utveckling av folkhälsan och är en del i att förverkliga kommunens mål om att förbättra folkhälsan i Mellerud. En av utmaningarna är *"trygga och goda uppväxtvillkor"* och kopplat till utmaningen anges bland annat att:

*"Trygga uppväxtvillkor är en förutsättning för gynnsam utveckling. Föräldrarna utgör barnets främsta resurs och föräldrarnas livssituation är betydelsefull för barnets uppväxtvillkor. Viktiga resurser är också förskola och skola såväl som ett fungerande föreningsliv."*²

3.1.1.4. Nämndsnivå

I budget för år 2017 är det bara kultur- och utbildningsnämnden som har nämndsmål kopplat till kommunfullmäktiges mål som nämns ovan:

Kommunfullmäktiges mål	Nämndens mål
Alla barn ska erbjudas en god start i livet	Utmana och stimulera barns utveckling och lärande i förskola och fritidshem.
Alla elever ska erbjudas en utbildning med en hög och likvärdig kvalitet	Öka måluppfyllelsen i grundskolan och gymnasiet så att alla elever ska klara kunskapskraven.

¹ <http://epi.vgregion.se/sv/Vastbus/Undersida-1/> samt Västbus reviderade riktlinjer 2012.

² Fastställt av kommunfullmäktige den 20 april 2010.

I kultur- och utbildningsförvaltningens elevhälsoplan lyfts samverkan mellan förvaltningens olika yrkesgrupper och elevhälsan som en viktig förutsättning för att stödja elevernas utveckling och lärande. När det gäller samverkan med andra aktörer hänvisas det i intervjuerna till Västbus riktlinjer.

3.1.1.5. Uppföljning

I intervjuerna anges att uppföljning av mål sker i enlighet med kommunens ekonomistyrningsprinciper. Någon specifik uppföljning avseende samverkan mellan kultur- och utbildningsnämnden och socialnämndens verksamheter sker inte.

Socialnämnden har möjlighet att följa upp statistik avseende orosanmälningar i sitt verksamhetssystem, då det registreras där. Någon uppföljning har enligt uppgift dock inte skett tidigare. I granskningen har vi erhållit en redovisning av antalet orosanmälningar som skett de senaste åren. Specifierad registrering av varifrån anmälningarna har kommit finns dock inte fullt ut, vilket anges vara kopplat till den stora personalomsättning och inhyrandet av konsulter som präglat förvaltningen de senaste åren.

Inkomna orosanmälningar	2015	2016	Tom 170303
Anmälningar, totalt	227	189	45

Av statistiken kan vi konstatera att antalet anmälningar totalt tenderat att minska de senaste åren. Jämförelsen med perioden januari – mars för år 2015 (49) och 2016 (53), går inte emot det antagandet.

3.1.2. Bedömning

Kontrollmål 1, Finns det en tydlig politisk styrning och uppföljning. Vår bedömning är att målet delvis är uppfyllt.

- Vi kan konstatera att kommunfullmäktige både i budgeten och den folkhälsopolitiska policyn antagit mål som tydligt berör barn och deras uppväxtvillkor. Endast kultur- och utbildningsnämnden har brutit ned kommunfullmäktiges mål inom området och formulerat egna. Dessa berör dock inte samverkan. Styrningen avseende barns uppväxtvillkor, som grund till samverkan, når därför inte hela vägen ned till verksamhetsnivå inom kommunen och behöver utvecklas. Socialnämnden bör anta mål som bidrar till att kommunfullmäktiges mål uppfylls och tillsammans med kultur- och utbildningsnämnden utveckla forum för samverkan som bidrar till att underlätta arbete för barns bästa.
- Uppföljning av de mål som finns bedömer vi inom kultur- och utbildningsnämnden sker i enlighet med gällande direktiv.
- Socialnämnden har inte följt upp statistiken avseende orosanmälningar. Vi bedömer att statistiken kring orosanmälningar innehåller information som är viktig bl.a. utifrån ett samverkansperspektiv. För att berika främst socialnämndens systematiska kvalitetsarbete, måste statistiken följs upp och analyseras regelbundet.

Rekommendationer

- Socialnämnden bör anta mål som bidrar till att kommunfullmäktiges mål kopplat till barns uppväxtvillkor uppnås.

- Kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden bör utifrån lagstiftning och kommunfullmäktiges mål utveckla en plan för samverkan kring barn och ungdomar.
- För att berika sitt systematiska kvalitetsarbete måste socialnämnden regelbundet följa upp statistik avseende ansökningar och anmälningar kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.
- Kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden måste från kommunens sida verka för att det skapas en lokal nivå inom ramen för Västbus/Vårdsamverkan.

3.2. *Finns det ändamålsenliga riktlinjer och strukturer för samverkan?*

De riktlinjer som främst nämns av de intervjuade är riktlinjerna för Västbus som samtliga upplever är tydliga. Som ovan nämnt berörs även samverkan i kultur- och utbildningsförvaltningens elevhälsoplan.

Inom kommunen sker samverkan på övergripande nivå främst i förvaltningschefsgruppen. Där ligger det dock inget specifikt fokus på barn- och ungdomar. I intervjuerna nämns att kultur- och utbildningsförvaltningens och socialförvaltningens chefer nästan sitter dörr i dörr, vilket underlättar samverkan.

I intervjuerna anges även att nämndernas presidium för några år sedan ibland hade gemensamma sammanträden, vilket anges var positivt utifrån ett samverkansperspektiv. Detta sker dock inte längre.

I intervjuerna ges exempel på forum, där representanter från nämnderna i mer eller mindre utsträckning ingår och där frågor kring barn och ungdomar berörs; Folkhälsorådet, grupp för brottsförebyggande arbete, ungdomsgården Stinsen och elevhälsogrupper inom kultur- och utbildningsförvaltningen. I intervjuerna anges att socialförvaltningens närvaro i de olika forumen varit mycket begränsade med anledningen av förvaltningens personalsituation. Detta har också resulterat i att den direkta kopplingen som funnits, med särskilda socialsekreterare kopplade till exempelvis skolorna, försvunnit. Detta anges dock vara något som är högt prioriterat att återuppta så snart socialförvaltningens personalsituation har stabiliserats.

Båda nämnderna ska enligt lag arbeta med systematiskt kvalitetsarbete. Kartläggning av viktiga processer och framtagande av dokumenterade rutiner för viktiga aktiviteter, är väsentliga inslag i kvalitetsarbetet. När det gäller orosanmälningar har kultur- och utbildningsförvaltningen tagit fram en blankett för orosanmälan. I övrigt finns ingen specifik information kring roller, ansvar och ärendegång internt inom förvaltningen kopplat till orosanmälan. Samtliga anger att det är rektor som normalt gör orosanmälan till socialförvaltningen. När det gäller utredning kring elevers behov av särskilt stöd, berörs det tydligt i förvaltningens elevhälsoplan och tillhörande rutiner.

Socialförvaltningen har inga dokumenterade rutiner för mottagande av orosanmälan. Ärendehantering av orosanmälningar sker enligt uppgift i BBIC-systemet, vilket är utvecklat för att underlätta att socialtjänstens regelverk följs. I diskussionen kring riktlinjer och rutiner anges att det finns ett behov av att tydliggöra arbetsgången mellan förvaltningarna så att roller, ansvar och förväntningar kan klargöras så att ärenden kan hanteras på ett så effektivt sätt som möjligt. Förväntningar kan röra att så fullständig information

som möjligt lämnas vid anmälan från skola och att socialtjänsten återkopplar med den information de kan kring anmälningarna.

3.2.1. *Bedömning*

Kontrollmål 2, Finns det ändamålsenliga riktlinjer och strukturer för samverkan?

Kontrollmålet är till liten del uppfyllt.

- Granskningen visar att Västbus riktlinjer skapar förutsättningar för ändamålsenlig samverkan kring barn- och ungdomar. Riktlinjer för den direkta samverkan mellan kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden saknas dock.
- Viss samverkan mellan nämnderna och andra parter bedömer vi sker i några forum. Dock bedömer vi att socialförvaltningens utmaningar på personalsidan resulterat i att den direkta samverkan mellan kultur- och utbildningsförvaltningens verksamheter och individ- och familjeomsorgen i dag är mycket svag. Ambitionen om att utveckla samverkan bedömer vi dock är hög från båda förvaltningarna.
- Kultur- och utbildningsnämnden har tagit fram visst stöd för orosanmälningar. Detta bedömer vi dock kan utvecklas så att roller, ansvar, ärendegång m.m. framgår tydligt i en rutin inom området. Detsamma gäller socialnämnden som helt saknar en dokumenterad rutinbeskrivning inom området. Då ärendegången berör båda nämnderna bör dessa rutiner tas fram i samarbete mellan nämnderna.

Rekommendation

- För att stärka förutsättningarna för en ändamålsenlig samverkan och minska personberoendet, bör nämnderna tillsammans utveckla riktlinjer för samverkan mellan nämnderna kring barn och unga, där orosanmälningar är ett viktigt område. Till dessa bör nämnderna även säkerställa att det finns ändamålsenliga dokumenterade rutiner för arbetet med orosanmälningar. Då ärendeprocessen berör båda nämnderna bör arbetet även här ske i samverkan, för att underlätta tydlighet och samsyn.

3.3. *Finns det en utvecklad samsyn som grund för samverkan?*

Samsyn, i betydelsen av en samstämmig syn på vilka mål som ska uppnås, barns bästa och gemensamma begrepp, är en viktig grund för effektiv samverkan. Det bygger på tillit och ömsesidig respekt för varandras olikheter, kompetenser och uppdrag.³

I intervjuerna anges att samsynen bygger mycket på att det finns tydliga rutiner och en kontinuitet avseende vilka personer som ingår i samverkan. Samverkan var enligt uppgift ganska välfungerade på samtliga nivåer för några år sedan. Nämndernas presidium höll i bland gemensamma sammanträden, förvaltningscheferna hade upparbetade relationer och det fanns särskilda socialsekreterare kopplade till olika skolor. Dessa etablerade samverkansformer har dock fallit bort de senaste åren och har främst på grund av socialförvaltningens höga personalomsättning, varit svår att återuppbygga. Den gemensamma åsikten bland de intervjuade är att det finns en hög ambition om att samverka men att det bygger mycket på att socialförvaltningen får ordinarie personal på plats.

³ Strategi för samverkan – kring barn som far illa eller riskerar att fara illa. Socialstyrelsen 2007.

Ett konkret exempel som nämns om hur samverkan behöver utvecklas, är återkommande orosanmälningar för ett och samma barn, på grund av otydligheter kring; *om, hur* och *när* en återkoppling ska ske från individ- och familjeomsorgen till anmälaren inom skolan.

3.3.1. *Bedömning*

Kontrollmål 3, Finns det en utvecklad samsyn som grund för samverkan? Kontrollmålet är inte uppfyllt.

- I granskningen har vi konstaterat att det saknas styrdokument som reglerar samverkan direkt mellan kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Utifrån intervjuerna gör vi också bedömningen att samsynen mellan nämnderna inte är utvecklad, vilket gör det till ett angeläget utvecklingsområde. Vår sammanfattade bedömning är därför att kontrollmålet inte är uppfyllt.

Rekommendation

- Som grund till att stimulera till ökad samsyn, stärkt samverkan och ökad måluppnåelse kring barns uppväxtvillkor och utveckling, bör nämnderna i större utsträckning verka för att det skapas starkare forum mellan nämnderna, där samsyn kring varandras uppdrag, strategier för måluppnåelse och olika åtgärder på verksamhetsnivå kan diskuteras.

3.4. *Finns det tillförlitliga former för uppföljning av samverkan?*

3.4.1. *Iakttagelser*

De tydligaste riktlinjerna och formerna för uppföljning finns inom Västbus/Vårdsamverkan. Avvikelser från lokal nivå ska rapporteras vidare till delregional nivå som rapporteras vidare till regional nivå.

I intervjuerna anges att kultur- och utbildningsförvaltningens chef sitter med i den delregionala Västbusgruppen. Det har de senaste åren dock varit svårt att etablera en Västbusgrupp på lokal nivå, bland annat för att socialförvaltningen haft stora utmaningar inom personalförsörjningen, vilket resulterat i att det varit svårt att få till kontinuitet. Mellerud har därför inte kunnat göra någon egen tydlig uppföljning inom ramen för Västbus. I intervjuerna anges att situationen börjar se lite ljusare ut inom socialförvaltningen, vilket förhoppningsvis kommer leda till att individ- och familjeomsorgen till hösten 2017 kommer att slippa hyra in konsulter. Med egen personal på plats underlättas arbetet med samverkan och mer strategiska frågor, vilket anges vara ett prioriterat område framöver. Socialförvaltningens chef skulle vid tillfället för granskningen även inta rollen som ordförande i den lokala närsjukvårdsgruppen⁴, vilket skapar bättre förutsättningar för att det kan skapas en hållbar samverkan på lokal nivå inom vårdsamverkan.

Någon uppföljning av den direkta samverkan mellan kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden har inte skett. Samverkan kan dock beröras i samband med att kultur- och utbildningsförvaltningen reviderar sin elevhälsoplan, vilket enligt uppgift ska ske i närtid. I intervjuerna lyfts förhoppningarna att samverkan som helhet ska kunna utvecklas med

⁴ Lokal närsjukvårdsgrupp är den lokala nivån inom Vårdsamverkan som kommer att inrymma Västbus.

utgångspunkt i att det enligt uppgift börjar se ljusare ut avseende socialförvaltningens personalsituation.

3.4.2. Bedömning

Kontrollmål 4, *Finns det tillförlitliga former för uppföljning av samverkan?* Vår bedömning är att kontrollmålet inte är uppfyllt.

- I granskningen har vi konstaterat att samverkan mellan nämnderna kring barn som far illa eller riskerar fara illa sker i mycket begränsad utsträckning, vilket innebär att den inte heller går att följa upp. Västbus med sina etablerade former för samverkan och uppföljning, har inte heller varit etablerat på lokal nivå, vilket resulterar i att uppföljning inte kan ske på det sätt som avses. Vår sammanfattade bedömning är därför att det inte finns tillförlitliga former för uppföljning av samverkan.

Rekommendation

- I samband med att nämnderna utvecklar sin samverkan bör nämnderna tillse att formerna och innehållet i samverkan regelbundet följs upp, som grund till vidare utveckling inom ramen för nämndernas systematiska kvalitetsarbete.

2017-08-24

Lars Dahlin

Peter Aschberg

Uppdragsledare

Projektledare

